

VERSLAG MILIEU- EN KLIMAATRAAD

Datum vergadering: 28.04.2022

Aanwezig: John De Grieve, David De Witte , Anne Goedgezelschap, Joan Pepermans, Patrick Princen, Arnout Ruelens, Liesbeth Van Peer, Myrtle Verhaeven, Stijn Vranckx en Nina Van den Bilcke

Verontschuldigd: Mon Schepers, Luc Van Espen, Simon Verreckt, Anne Delvoye

AGENDA

Agenda

VERSLAG MILIEU- en KLIMAATRAAD	1
Agenda	1
Goedkeuring verslag	1
Toelichting COWALA	1
Terugkoppeling vergunningen	4
Opvolglijst raad	4
Varia	4
Agendapunten volgende raden	5

GOEDKEURING VERSLAG

Het verslag wordt goedgekeurd.
Het werken met teams blijft moeilijk lopen.

TOELICHTING COWALA

Myrtle Verhaeven, coördinator van het strategisch project 'Open ruimte in en om Mechelen' licht het deelproject COWALA (Coalitie water landbouw en landschap) toe. Meer info is terug te vinden in de presentatie in bijlage. De stad is partner van het project. COWALA zal 4 à 5 jaar lopen en wordt gesubsidieerd door de Vlaamse Landmaatschappij.

1) Water+land+schap 2.0

Water+land+schap is één van de projecten waar de overheid op inzet ikv de Blue deal om Vlaanderen te wapenen tegen droogte. Land- en tuinbouwers zijn begunstigden in het project. Vlaanderen is één van de droogste regio's van Europa.

In Mechelen is het Hombeeks plateau overwegend matig gevoelig voor droogte. De extreme weersomstandigheden laten zich duidelijk voelen in het landbouwgebied. In 2018 was er veel teeltschade door droogte en in 2021 door hevige neerslag.

Andere projecten: natte natuurprojecten, proeftuinen droogte en grootschalige waterprojecten.

Water+land+schap steunt op 3 pijlers:

- water = inzetten op een duurzame watervoorraad (voor mens, natuur en bodem)
- land = land- en tuinbouw weerbaarder maken tegen droogte
- schap = inzetten op goed functionerende landschappen en biodiversiteit + samenwerking met andere partners

Myrtle Verhaeven werkt ook mee aan een ander Water+land+schap 1.0 project 'Aqualitatieve Mechelse groenteregio' voor de glastuinbouw.

2) COWALA doelstellingen en aanpak

Het COWALA-project (pad 2) is een grootschalig complex waterproject dat zich uitstrekt over het landbouwgebied van Mechelen, Zemst en Boortmeerbeek. De verschillende partners zijn:

- lokale besturen: Mechelen, Zemst en Boortmeerbeek
- waterbeheerders: polder van Willebroek, watering der Barebeek, provincie Antwerpen, provincie Vlaams Brabant, Pidpa, Aquafin en de Watergroep.
- land- en tuinbouwers en land- en tuinbouwraden
- kenniscentra: praktijkpunt landbouw Vlaams Brabant en proefstation voor groenteteelt uit Sint Katelijne Waver
- organisatie gespecialiseerd in landschaps- of natuurbeheer: Boerennatuur en 3 Regionale landschappen

Doel van het project: hemelwater maximaal ophouden en benutten (volgens ladder van Lansink).

Twee actiesporen:

- Technologische innovaties (ervaring bij Mechelen met Water voor landbouw)
- Adaptief klimaatbeheer (ervaring bij Zemst zie verder)

Technologische innovaties

Er wordt voortgebouwd op lopende projecten. Enkele voorbeelden:

- B-watersmart: Slim bufferbekken in de Bankstraat dat ook gaat gebruikt worden voor land- en tuinbouwers in de buurt
- Smart city platform: Metingen via sensoren, data-analyse en verzameling op een platform
- Life ACLIMA: Europees project dat land- en tuinbouwers wil helpen om zuiniger met water om te gaan

Een greep uit mogelijke acties:

- Bufferbekkens (met mogelijkheden voor infiltratie en collectief gebruik)
- Peilgestuurde drainages (slim sturen van water in het veld) en eventueel sub-irrigatie (actief aanvoeren van water in het systeem en infiltreren in het veld)
- Alternatieve waterbronnen (oppompen via grondwaterwinning vermijden en vb. dakwater verzamelen)
- Waterbesparings- en waterzuiveringstechnieken (op land- en tuinbouwbedrijven)
- Digitalisering (slimme opvolging/sturing van de technieken)

Adaptief klimaatbeheer

- Loket Onderhoud Buitengebied: Inventariseert landschapselementen en helpt het landschap beheren. Hier zijn mogelijkheden voor grachtenbeheer, ook door land- en tuinbouwers.
- Werkgroep Kamsalamander: Potentiële leefgebieden voor de kamsalamander werden in kaart gebracht. Mogelijkheden voor aanleg van poelen in landbouwlandschap.
- Ecologische bufferbekkens: In Zemst zijn deze bekkens aangelegd voor meer biodiversiteit
- ORIZ (Open ruimte in Zemst): Beleidsplan met verschillende acties die meegenomen kunnen worden.

Een greep uit mogelijke acties:

- Verdienmodellen voor groenblauwe diensten via het LOB
- Natte natuur (voor wateropslag en infiltratie)
- Beken- en grachtenbeheer
- Bodemverbetering (vb. inwerken van compost of houtsnippers waardoor het organische stofgehalte wordt verhoogd en water beter kan geabsorbeerd worden)
- Agroforestry, bomen en houtkanten (voor verbetering van water- en bodemkwaliteit)

De verdere planning wordt toegelicht. Eind september moet het actieprogramma klaar zijn. De subsidies worden toegekend op basis van dit programma. Op 24 mei volgt in het dorps huis van Hombeek een avondworkshop waarop verschillende stakeholders zijn uitgenodigd om mee na te denken over mogelijke realisaties op terrein. Ook de milieu- en klimaatraad is welkom op de workshop.

Vragen/bemerkingen

- De focus ligt op landbouw binnen het project.
- De Vlaamse Waterweg gaat betrokken worden in het verdere traject. In het Wetlands for cities project (oa verdroging van Mechels broek tegengaan) zullen zij als partner betrokken worden. Het project is nog niet goedgekeurd.
- De landgenoten zijn momenteel niet betrokken.
- Voorwaarde bij COWALA is dat bij de aanleg buffers ecologisch ingericht worden (vb. geen folie maar kleimatten).
- Natuurpunt, agrobeheergroepen, Natuurwerk,...kunnen uitvoerders zijn van het LOB.
- LOB is een project van alle regionale landschappen. Nu nog in de pilootfase, maar de bedoeling is dat dit een standaardwerking wordt waarop gemeenten beroep kunnen doen.
- Project richt zich op professionele landbouw.
- Misschien kan VBT (verbond van Belgische Tuinbouwcoöperaties) (veiling is lid) ook uitgenodigd worden?
- VMM en VITO werken aan een klimaatadaptatietool.

3) Inspiratie uit andere projecten

VLM inspiratiegebied https://www.vlm.be/nl/SiteCollectionDocuments/Water-Land-Schap/20210301_inspiratiegids%20FINAAL_v2.pdf met volgende opdeling:

- 1) Waterbesparende technieken
- 2) Alternatieve waterbronnen
- 3) Infiltratie
- 4) Waterberging
- 5) Water- en bodemkwaliteit
- 6) Biodiversiteit

Mechelse groenteregio

Dit Water+land+schap 1.0 project richt zich voornamelijk op glastuinbouw ipv vollegrondsgroenteteelt. Binnen dit project werden waterbehoefte- en waterkansenkaarten opgemaakt. Er werden/worden verschillende studies uitgevoerd:

- Slimme buffers (RainlevelR systeem) die land- en tuinbouwers waarschuwen wanneer er een storm aankomt, zodat waterbassins deels kunnen geledigd worden.
- Slimme drainages en stuwtjes: Welke gebieden zijn hiervoor het meest geschikt?
- High level scenario analyse: Overstromingsproblemen oplossen (modellering en berekening). Dit kan mogelijk ook toegepast worden op de Aabeek, Kesterbeek en Barebeek

Via een workshop in een glastuinbouwbedrijf werden projectideeën verzameld. De eerste 5 projecten werden besproken:

- Tuinbouwbedrijf dat langs de Itterbeek ligt (veel overstroming) in Duffel/Lier. Het water wordt er opvangen in een bassin dat eerst langs een rietveld passeert voor zuivering.
- Bioboer en burens in Rumst. Het dakwater van nabijgelegen (landbouw)bedrijven en woning wordt opgevangen deels in een poel voor salamanders en deels in een waterbassin om gewassen te beregenen.
- Tomatenkwekerij en boomkwekerij uit Putte/Lier gaan water uit de Itterbeek verzamelen, zuiveren en gebruiken. Regionaal landschap bekijkt of er verbindingen naar de Jutse plassen mogelijk is.
- CSA in Kontich gaat samenwerken met bedrijven, Natuurpunt en Carrefour om in hun waterbehoeften te voldoen.

Projectideeën

- Creatief omgaan met wadi's. Wanneer ze droog staan kunnen ze gebruikt worden als speeltuin
- Veranderen van teelt (dat ligt vaak moeilijk bij land- en tuinbouwers)
- Van bedrijven (langs N16) zou water kunnen gebruikt worden in het landbouwgebied van Leest en Heffen (land- en tuinbouwraad)

Bemerkingen

- VITO heeft ook beschikbaarheidskaarten gemaakt.
- Bij grachtenbeheer hebben landbouw en natuur tegenstrijdige belangen.

- Duurzaamheid van materiaal is ook belangrijk. Bij druppelbevloeiing wordt vaak veel plastic gebruikt.

TERUGKOPPELING VERGUNNINGEN

De adviesgroep licht de verschillende dossiers toe.

- Babalta – Plopsaqua: ongunstig. Het volledige advies is terug te vinden in bijlage.
Toevoeging:
 - Volledig fossielvrij is niet mogelijk, er moet een afweging gemaakt worden tussen investeringskost en runningskost.
 - Idee van Klimaan: ruimte voorzien voor deelbakfietsen aan het station
 - Op zoek gaan naar lokale synergiën voor energie (geluidsmuren)
- Procter & Gamble - bouwen van 3 citernen: gunstig. De 3 nieuwe stalen tanks worden geplaatst in bestaande betonnen bekuijing die wordt opgehoogd op beschikbare plaatsen waar vroeger andere oude tanks werden weggenomen.
- Dupont de Nemours – regenwater recuperatie: gunstig mits opmerkingen. Zouten die in het opgevangen regenwater zitten kunnen door de biologische waterzuivering niet actief verwijderd worden. Door het recupereren van het regenwater, wordt het effluent van de waterzuivering dat in de Zenne geloosd meer geconcentreerd met zouten.
- Inofer – Guldendal - Nieuwbouw (wonen en kantoor) en aanleg BEOveld: gunstig.
- Landbouwbedrijf – Afbouw veestapel: gunstig. De grondwaterwinning is beperkt en wordt gebruikt als drinkwater.

OPVOLGLIJST RAAD

Thema	Advies	Actie
Budget MKR geluidsmetingen	Inzet budget raad	Presentatie op energiefestival
Actieplan circulaire economie	Diverse suggesties	Actieplan
Toelichting wateroverlast	Diverse suggesties	Acties uit brainstorm worden meegenomen
Toelichting wateroverlast	Communicatie bij bronbemaling	Actie wordt opgepikt
Toelichting emissie-inventaris	Aktenaam	Voortgangsrapport wordt nog toegelicht
Energiefestival		Opmaak programma en praktische opvolging
Vraag PV op oude stortplaats	/	Vergunning is verleend
Vraag PV op geluidsmuur	/	Verder te bekijken

VARIA

- R12 bij duiven – Impact op andere duivensoorten en vruchtbaarheid roofdieren?
De behandeling is gericht op stadsduiven. Er is gekozen voor maïs om het geneesmiddel te verdelen zodat andere soorten, zoals de Turkse tortel de voeding niet kunnen opnemen (eten gebroken maïs). Er is geen gevaar voor slechtvalken. Nicarbazine (het actieve bestanddeel in R12) wordt in 2 componenten afgebroken in de lever waardoor de stof daarna niet meer werkzaam is. Nicarbazine heeft als bijwerking dat het membraan tussen de dooier en het eiwit wordt aangetast. Hierdoor ontstaat een 'geklutst' ei en vindt er geen embryonale ontwikkeling plaats. Deze bijwerking is volledig omkeerbaar en het effect verdwijnt 4 tot 6 dagen na de laatste toediening. De duivenpopulatie in Mechelen is na 1 jaar gebruik van R12 met 20% gedaald.
Voor meer details wordt verwezen naar de presentatie.
- Wachtrij aan parking Grote Markt
Telsysteem zou niet meer werken. Sensibilisering om motor uit te zetten bij het wachten (signalisatie). Dit wordt doorgegeven aan mobiliteit.

AGENDAPUNTEN VOLGENDE RADEN

- 19/5 vergadering
 - Plan warme dagen – preventie
 - Terugkoppeling luchtkwaliteit
 - Terugkoppeling De Vesten
 - Terugkoppeling vergunningen
- 24/5 workshop COWALA - uitnodiging wordt aan de leden bezorgd
- 23/6 fietstocht om 18.30u - samen met Hans Gijsbrechts, coördinator bosuitbreiding